

การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร

นายชนันท์ เกียรติสิริสาสน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF AUTHENTIC ASSESSMENT IN SCIENCE SUBJECT AREAS
AT KEY STAGE THREE IN BANGKOK METROPOLIS**

Mr. Chanan Keatsirisart

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in science Education
Department of Curriculum, Instruction and Educational Technology**

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

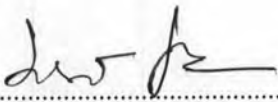
491273

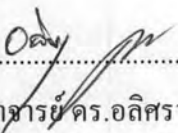
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร
โดย นายชนันท์ เกียรติสิริสาสน์
สาขาวิชา การศึกษาวิทยาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลิสรา ชูชาติ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ สิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลิสรา ชูชาติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรทิพย์ แจ่มจัน)

ชนันท์ เกียรติศิริสาสน์: การศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF AUTHENTIC ASSESSMENT IN SCIENCE SUBJECT AREAS AT KEYSTAGE THREE IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา: ศศ. ดร. อธิศรา ชูชาติ, 114 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ตัวอย่างประชากร คือ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์เนื้อหาความเชื่อมโยงของกลุ่มข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การประเมินผลการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 ยังไม่เป็นไปตามแนวคิดของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า มีครูวิทยาศาสตร์เพียงร้อยละ 46.46 ที่มีการวางแผนและบันทึกการวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ จากการสนทนากลุ่ม พบว่า การวางแผนการประเมินของครูมีลักษณะเป็นข้อตกลงร่วมกันของครูผู้สอนในรายวิชาเดียวกัน เกี่ยวกับรายละเอียดของการให้คะแนน และการกำหนดผลงานของผู้เรียนที่ใช้ในการประเมิน แต่ไม่มีการบันทึก

2. การดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2.1 ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า มีครูวิทยาศาสตร์เพียงร้อยละ 53.54 ที่มีการประเมินเมื่อเริ่มต้นการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนใหม่ จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดการประเมินในช่วงก่อนเรียน เนื่องจากเวลาในการจัดการเรียนการสอนที่จำกัด และเนื้อหาของบทเรียนมีเป็นจำนวนมาก

2.2 วัตถุประสงค์ในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า จากจำนวนครูวิทยาศาสตร์ที่ประเมินก่อนเรียน มีเพียงร้อยละ 33.82 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เป็นพื้นฐานในการเรียน ในช่วงระหว่างเรียน และหลังเรียน พบว่า มีครูวิทยาศาสตร์เพียงร้อยละ 12.99 และ 9.45 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนตามลำดับ จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ครูขาดการประเมินเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียน เนื่องจาก จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นมากขึ้นไปทำให้การประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลทำได้ยากยิ่ง อีกทั้งขาดแนวทางการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนที่ชัดเจน

2.3 สิ่งที่ครูประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง พบว่า จากจำนวนครูวิทยาศาสตร์ที่ประเมินก่อนเรียน พบว่า มีเพียงร้อยละ 57.35 และ 38.97 ที่ประเมินด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ในช่วงระหว่างเรียน และหลังเรียน พบว่า มีครูวิทยาศาสตร์ เพียงร้อยละ 49.21 และ 39.37 ที่ประเมินด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นผสม และมีเพียงร้อยละ 36.61 และ 19.69 ที่ประเมินด้านเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ครูให้ความสำคัญกับการประเมินเจตคติทางวิทยาศาสตร์ลดลง เพราะไม่ได้นำผลมาใช้คิดคะแนนเพื่อตัดสินผลการเรียน ในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูขาดการประเมิน เนื่องจาก เวลาในการจัดการเรียนการสอนที่จำกัด และเนื้อหาของบทเรียนมีเป็นจำนวนมาก

2.4 วิธีการในการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า จากจำนวนครูวิทยาศาสตร์ที่ประเมินก่อนเรียน พบว่า มีเพียงร้อยละ 53.68 ที่ใช้วิธีการสังเกต ในช่วงระหว่างเรียน และหลังเรียน พบว่า มีครูวิทยาศาสตร์เพียง ร้อยละ 51.97 และ 34.25 ที่ใช้วิธีการซักถาม หรือสัมภาษณ์ ตามลำดับ จากการสนทนากลุ่ม พบว่า ครูไม่ได้ใช้วิธีการสังเกต และการซักถาม หรือสัมภาษณ์ ประเมินผู้เรียน เนื่องจากเวลาในการจัดการเรียนการสอนมีจำกัด

2.5 การนำผลการประเมินไปใช้ตามสภาพจริง พบว่า จากจำนวนครูวิทยาศาสตร์ที่ประเมินก่อนเรียน พบว่า มีเพียงร้อยละ 38.23 ที่นำผลไปใช้เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการ หลังการจัดการเรียนการสอน โดยนำไปใช้เพียงบางครั้ง ในช่วงระหว่างเรียนและหลังเรียน พบว่า มีเพียงร้อยละ 36.22 และ 42.52 ตามลำดับ ที่นำผลการประเมินไปใช้ เพื่อชี้แจง และเสนอแนวทางการกำกับดูแล และพัฒนาผู้เรียนให้กับผู้ปกครอง โดยนำไปใช้เพียงบางครั้ง จากการสนทนากลุ่ม พบว่า แม้ว่าครูนำผลการประเมินไปใช้เพื่อช่วยเหลือ และกำกับติดตาม การพัฒนาตนเองของผู้เรียน แต่ยังคงจำกัดเพียงแค่ว่า การช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนกลุ่มที่มีคะแนนต่ำเท่านั้น และเป็นการนำไปใช้เพียงบางครั้ง

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สาขาวิชา การศึกษาวิทยาศาสตร์

ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ... ชนันท์ เกียรติศิริสาสน์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา... ศศ. ดร. อธิศรา ชูชาติ

478 36744 27: MAJOR SCIENCE EDUCATION

KEY WORD: AUTHENTIC ASSESSMENT/ SCIENCE SUBJECT AREAS

CHANAN KEATSIRISART: A STUDY OF AUTHENTIC ASSESSMENT IN SCIENCE SUBJECT AREAS AT KEY STAGE THREE IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. ALISARA CHUCHAT, Ph.D., 114 pp.

The purpose of this research was to study authentic assessment of teachers in science subject areas at key stage 3. The samples of the study were science teachers at key stage 3 in Bangkok Metropolis. The research instruments were the authentic assessment questionnaire, and guideline questions for focus group interview. The data were analyzed by means of percentage, arithmetic means, and content analysis. It was found that:

The learning assessment of science teachers at key stage 3 was not proceeded follow the authentic assessment guideline that could be presented as follows:

1. The learning authentic assessment planing. It was found that only 46.46% of science teachers had the learning assessment planing and recording. Focus group interview found that science teachers who teach the same subject had co-operate in learning authentic assessment planing about detail of scoring and assignment students' work that use in assessing but it was not had record.

2. The proceed on learning authentic assessment.

2.1 The time of learning authentic assessment. It was found that only 53.54% of science teachers assessed the students' learning in the begin of semester. Focus group interview found that the most of science teachers had no assessed the students' learning in before learning because limitation of time and many of science contents.

2.2 The purpose of learning authentic assessment. It was found that 33.82% of science teachers that assessed the students' learning in before learning had the purpose of assessment to check the basic knowledge, skill, and attitude of students. In during and post-learning, it was found that 12.99% and 9.45% of science teachers had purpose of learning assessment to collect the data about students' development respectively. Focus group interview found that science teachers had no assess students' learning to collect the data about students' development because of each class had many students and had no the precise method in assess students' development.

2.3 Learning outcome that science teachers assessed. It was found that 57.35% and 38.97% of science teachers that assessed the students' learning in before learning assessed basic science process skills and scientific attitude of students respectively. In during and post-learning, it was found that 49.21% and 39.37% of science teachers assessed integrated science process skills of students and only 36.61% and 19.69% of science teachers assessed scientific attitude of students respectively. Focus group interview found that science teachers assessed scientific attitude of students decrease because of it was not used in deciding learning outcome of students. In science process skills, it was found that science teachers had no assess because limitation of time and many of science contents.

2.4 Method in learning authentic assessment. It was found that 53.68% of science teachers that assessed the students' learning in before learning used the observing. In during learning and post-learning, it was found that 51.97% and 34.25% of science teachers used the interviewing respectively. Focus group interview found that science teachers were not used the observing and interviewing in assessing students because limitation of time.

2.5 Using authentic assessment result. It was found that 38.23% of science teachers that assessed the students' learning in before learning used assessment result for comparing students' development but used it sometimes. In during learning and post-learning, it was found that 36.22% and 42.52% of science teachers respectively used assessment result for inform and guide to parents about the way in monitor and develop students but used it sometimes. Focus group interview found that science teachers used assessment result for promoting and monitoring self-development of students who had low achievement only but used it sometimes.

Department Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Field of study Science Education

Academic year 2006

Student's signature Chanon Keatsirisart

Advisor's signature Alisara Chuchat

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	7
1.1 ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	7
1.2 หลักการพื้นฐานของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	11
1.3 ลักษณะสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	14
1.4 ขั้นตอนของการดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	22
1.5 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง.....	25
2. การประเมินผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	28
2.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้.....	28
2.2 เป้าหมายของการประเมินผลการเรียนรู้.....	28
2.3 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้.....	30
2.4 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการเรียนรู้.....	36
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 39
	การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร 39
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 43
	การวิเคราะห์ข้อมูล 44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 46
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 76
	สรุปผลการวิจัย 76
	การอภิปรายผลการวิจัย 78
	ข้อเสนอแนะ 80
	รายการอ้างอิง..... 82
	ภาคผนวก..... 86
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 87
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 89
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 114

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียน และจำนวนตัวอย่างประชากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 3 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ในกรุงเทพมหานคร	40
2 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์	46
3 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามการวางแผนการประเมินผล การเรียนรู้	49
4 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามการจัดทำแผนการประเมินผล การเรียนรู้	49
5 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามสัดส่วนการเก็บคะแนน	50
6 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามช่วงเวลาในการประเมินผล การเรียนรู้.....	53
7 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ ประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน.....	54
8 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ ประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน.....	55
9 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และ ช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้.....	57
10 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามรายละเอียดของสิ่งที่ครู ประเมินผู้เรียน และช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้.....	58
11 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามวิธีการในการประเมินผล การเรียนรู้ และช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้.....	64
12 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามรายละเอียดของวิธีการในการ ประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน.....	65
13 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์จำแนกตามวิธีการในการประเมินผล การเรียนรู้ตามสิ่งที่ครูประเมินผู้เรียน และช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้.....	70
14 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามการนำผลการประเมินก่อน เรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผลการประเมินไปใช้.....	72
15 จำนวนและค่าร้อยละของครูวิทยาศาสตร์ จำแนกตามการนำผลการประเมินระหว่าง เรียนและหลังเรียนไปใช้ และความถี่ของการนำผลการประเมินไปใช้.....	73

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลิศรา ชูชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เป็นต้นแบบทางการศึกษาที่ผู้วิจัยให้ความเคารพ และศรัทธามาโดยตลอด ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นอันมีคุณค่าต่องานวิจัยฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เคชะคุปต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พรทิพย์ แข็งขัน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล กรรมการสอบหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครูวิทยาศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยทั้งจากการสัมภาษณ์เพื่อสร้างเครื่องมือ การทดลองใช้เครื่องมือ การตอบและส่งกลับแบบสอบถาม รวมทั้งคณะผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่มาร่วมในการจัดสนทนากลุ่ม ความสำเร็จใดๆ ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยระลึกเสมอว่า เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความกรุณาของคุณครูทุกๆ ท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อนนิสิตสาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ทุกชั้นปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณเกรียงไกร อภัยวงศ์ ผู้เป็นอีกหนึ่งต้นแบบทางการศึกษาที่ผู้วิจัยยึดถือ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และมอบคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานให้กับผู้วิจัยเสมอมา

ทั้งนี้ ตลอดการศึกษาในระดับครุศาสตรมหาบัณฑิต ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนการศึกษา เพื่อเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ตลอดหลักสูตรการศึกษา จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัว ที่คอยดูแลห่วงใย ให้กำลังใจ และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยโดยตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ส่วนดี และประโยชน์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณแด่บุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน ด้วยความรัก และเคารพยิ่ง